

4. Коломієць О. Право громадян на здійснення підприємницької діяльності / Коломієць О. // Підприємництво, господарство і право. – 2002. – № 4. – С. 28–30.
5. Конституція України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://president.gov.ua/content/chapter02.html>.
6. Отримання дозволів у підприємницькій діяльності / Лиско Г. О., Сало Л. Б., Хлібороб Н. Є., Школик А. М. – Львів, 2011. – 150 с.

## **Дерев'янюк А.М.**

(наук. кер. – ст. викл. Штепа О.О.)

*студентка V курсу факультету філології та журналістики  
Полтавського національного педагогічного  
університету ім. В.Г.Короленка*

### **ПОЛІТИЧНІ ПРАВА ЖІНОК В УКРАЇНІ: СОЦІАЛЬНИЙ АСПЕКТ**

Політичні права жінок посідають особливе місце як у вченні про права людини, так і в чинному, позитивному праві, оскільки забезпечують повноцінну участь громадян у суспільному житті та у здійсненні державної влади.

Гендерна рівність та участь у політичному житті є засадничими складовими сучасного демократичного управління. Відповідно до міжнародних стандартів, чоловіки і жінки мають рівні права на повноцінну участь у всіх аспектах політичного процесу.

Рівність, зокрема, розкривається як фундаментальна цінність. Її основною метою є проголошення того, що жодна людина й жодна країна не має позбавлятися можливості користуватися благами розвитку.

Жінки складають половину всіх виборців, займаючи лише 10% місць у парламентах світу та 6% у національних урядах. У статті 24 Конституції України декларується рівність прав чоловіків та жінок у управлінні державою. Однак, жіноче представництво в органах державної влади в Україні можна зобразити у вигляді піраміди, де жінки займають посади другого та третього плану [5, с. 122].

Розв'язання гендерних проблем у світовому масштабі вимагає від голів держав професійних знань і професійного аналізу проблеми. Це зумовлює й необхідність мати при президентові радника з гендерних питань, а при адміністрації президента – консультативно-дорадчий орган з гендерної проблематики [2, с. 9].

Активна участь жінки в державних справах, громадському житті для України річ, здавалося б історично обумовлена традиціями, політичною культурою, зрештою, самим незаперечно високим рівнем освіченості вітчизняного жіноцтва.

В реальності світова практика показує, що ділові якості жінки цілком дозволяють їй скласти конкуренцію практично будь-якому чоловікові-

ві-політику. Швидше за все, у цій ситуації, все залежить аж ніяк не від статевої приналежності, а, скоріше, від особистих якостей – інтелекту, лідерських здатностей, твердої управлінської хватки. Але чомусь тільки на Заході поки до кінця усвідомили, що цими позитивними властивостями жінки чоловікам не поступаються. А українські жінки, котрі вирішили «прорватися» у велику політику, незважаючи на все, надовго приречені зіштовхуватися з іронічним чоловічим ставленням до власних здібностей і можливостей. Хоч як би там було, але нині, на жаль, у Верховній Раді України дуже мало жінок [4, с. 125].

Проте, хоча в українській політиці декілька активних жінок, чи готові українці, у своїй основній масі, сприймати серйозно жінку-лідера? Чи готові наші співвітчизники (в тому числі й українське жіноцтво) проголосувати за жінку, звичайно, за умови, що вони погоджуються з її політичною програмою? Звісно, що на переговорах з чоловіком-лідером жінка, користуючись своїми жіночими перевагами, часто може досягнути неможливого. Але чи визріло нині суспільство до того, аби після тисячоліть патріархату таки наважитись на експеримент «політичного матріархату»? [4, с. 126].

Власне, які повинна мати якості жінка-політик, котрих не має чоловік? Ми поки що не знаємо всіх наслідків жіночого феномена у політиці. Зараз ми тільки можемо відзначити появу нового типу політики, що пов'язаний з підвищенням уваги до соціальних питань. Гендерні дослідження показують, що жінки більше, аніж чоловіки, зосереджені на проблемах населення і на вирішенні соціальних завдань. Вони більше орієнтовані на вибудовування стосунків і на кооперативність. Вони не звикли діяти грубою силою [3, с. 19].

Поясненням такого ставлення до жінок в політиці є, на наш погляд, стереотип у масовій свідомості щодо вторинності жінки як державного й громадського діяча, що включає в себе патріархальне приписування жінці таких властивостей, як потреба в керівництві розумним чоловіком, підкореність чоловікові, схильність до ефектності, безслівної покороти, близькості до природи, зосередження на материнстві тощо. Подібні стереотипи – явище не виключно українське.

Між тим, «на зорі нового тисячоліття панівною стає ідея, відповідно до якої, принцип рівності чоловіка й жінки реально може бути досягнутий у суспільстві лише через комплексний підхід до проблеми рівності. В загальну систему функціонування суспільства (mainstream) повинні бути включені критерії рівності між чоловіком і жінкою або питання про перспективи жінок. Концепція комплексного підходу до проблеми рівності жінки і чоловіка, концепція «mainstreaming» є стратегічною концептуальною лінією людського розвитку XXI століття, а тому її реалізація значною мірою залежатиме не тільки від політичної волі держави, але й від ступеня розвитку жіночого руху, його позицій та впливу на прийняття політичних рішень [4, с. 122].

Таким чином, політика потребує жіночого бачення, жіночого підходу, а жінки потребують вираження своїх інтересів у політиці. Проблеми жінок не є суто їх проблемами. Це проблеми усього суспільства. Однією із засад реалізації демократичних принципів є збільшення представництва жінок у вищих ешелонах влади. Це може підвищити ефективність управління й прийняття політичних рішень, сприяти прискоренню процесу реформування українського суспільства на демократичних засадах.

Однак головною перешкодою на шляху жінок у велику політику є небажання самих жінок брати участь у політичному житті, але при цьому їхнє небажання ґрунтується більшою мірою на устояних ціннісних орієнтаціях гендерних стереотипів [1, с.14]. Таким чином, навіть незважаючи на становлення в Україні багатопартійності, реформування виборчої системи, структурування нових центрів політичної влади, різноманіття думок у засобах масової інформації, у нас поки що немає жодних підстав стверджувати, що суспільство починає позбуватися від частини застарілих дискримінаційних гендерних стереотипів. Але, попри все, для сучасного розвитку українського суспільства характерний процес, коли все більше і більше жінок починають усвідомлювати свою роль і місце у вирішенні важливих соціально-політичних проблем, і поступово починається процес перетворення жінки з об'єкта на суб'єкт політики.

### Література

1. Бердник О. Звідки черпаємо силу свою О. Бердник // Українське слово. – 2001. – 13-19 грудня. - № 56. – С. 14.
2. Галанець О. Управління гендерними процесами в державній політиці О. Галянець // Віче. – 2009. - № 6. – С. 7 – 9.
3. Гаташ В. Жінка і політика В. Гаташ // Дзеркало тижня. – 2001. – 3- 9 листопада. - № 43. – С. 19.
4. Лобач К. Жінки в сучасній українській політиці [текст] / К. Лобач // Слов'янський збірник. – Полтава, 2007. – С. 158 – 167.
5. Наталіна Н. Жінки в органах державної влади України / Н. Наталіна // Вісник Київського національного університету. Філософія і політологія. – 2003. – Випуск 52-53. – С. 122-123.